Драматична поема

Пустеля. За нею — гори. Ліворуч — Бовван Світла, лик його ласкавий, усміхнений, привітний, чоло увінчане квітами, в протягнутій руці — знак життя (Тау), в другій руці, притиснутій до грудей — череп. Бовван шестикрилий, довкола голови — пломінний ореол.

Праворуч — висічений з базальту чорний Бовван Темряви в образі Пантери. Вона зібрана в тугий вузол, довгий хвіст обкрутився довкола тулуба, а кінчик піднятий вгору, ніби голова гадюки. Очі Пантери примруже-ні, проте інколи проблискують дві золотисті щілинки: тоді погляд Боввана зловісний і тривожний.

Довкола обох Бовванів безліч високих паль з людськими черепами. Посередині між ними темніє отвір, звідти докочуються відлуння тужливих плачів, стогонів, жахливих зойків та благань. Біля входу до моторошної безодні коло непорушних скам’янілих людських постатей, котрі ніби заглядають у прірву.

Біля обох Бовванів — дерев’яні помости, на них закривавлені піц з ввіткнутими катівськими сокирами.

Між двома помостами — на рівній відстані від них, проте достатньо далеко від безодні — сидить Жеб-рак. Він куняє, інколи пересипає з руки в руку дрібні гроші, прислухаючись до їх дзвону. Жебрак неви-дющий.

Входить Шукач — запилений, втомлений. Зупинився, задивившись на Боввана Світла.

ШУКАЧ.

Втомився я… Пройшов широкий світ…
Багато літ. Тяжких кривавих літ
Шукання, і хитання і повстання…
Зневіра, ніч… а там — ізнов світання.
І знов похід — у нову далечінь,
Де бовваніє тайни вічна тінь,
Неначе привид, манить, обіцяє,
І, мов роса ранкова, геть щезає…
І серце висихає, мов криниця,
З якої вже школи не напиться.
Іду сновидою, простую…

А куди?
Ще думка мерехтить вряди-годи,
Тримається за ниточку надії,
Що в глибині душі наледве тліє…
Привіт тобі, усміхнений бовване!
Шаную твоє сяйво полум’яне.
Хто ти? Чому стоїш в оцій пустелі,
Де лиш піски палючі, невеселі?
ЖЕБРАК (прислухаючись до голосу).
Щоб ваша доля ясно розквітла,
Дайте убогому во ім’я Світла…
Дайте грошину, дайте хлібину,
Дайте на пиво і на свитину…
Шукач, не відповідаючи на прохання Жебрака, підходить до Боввана Темряви. Зупиняється, при-дивляючись до провалля.
ШУКАЧ.
Безвидна і глибока ця діра,
Мороз і жах від неї пробира.
Там моторошні звуки в глибині,
Від них тривожно й жалісно мені, —
Немов у тій безодні рідні душі
Своїм плачем у грудях щось ворушать.
Куди веде провалля лиховісне?
А серце б’ється, що здається й трісне…
Боввана очі дивляться на мене.
Чи золоті вони… а чи зелені?
Тепер червоні… Цей бовван моргає,
Мене він ніби в яму закликає…
ЖЕБРАК (повертає голову до шукача).
Щоб ваші вічно сміялись очі,
Дайте убогому во ім’я Ночі!
Во ім’я Темряви дайте грошину,
Дайте на пиво і на свитину!
ШУКАЧ (роздратовано).
Ти вже проси в ім’я якесь одне,

Чи захотів на сміх піднять мене?
ЖЕБРАК (байдуже).
Та світло, тьма — для мене то слова.
Усьому в світі — гроші голова.
Я, бач, сліпий. І день чи темна ніч,
Лиш про одне веду я вічно річ —
Про хліба шмат, про темну одежину
Та про дзвінку принадливу грошину…
Тож не скупись, мандрівнику, а дай
Від щедрості — і попадеш у рай!
ШУКАЧ.
А де той рай? Ти відаєш про нього?
ЖЕБРАК.
Давай лиш гроші — я знайду дорогу.
Отут правобіч — гарна є корчма,
Чого там тільки в корчмаря нема, —
Питва усякого, і ковбаси, й м’ясив.
Наситишся — і душу в рай вмістив…
ШУКАЧ (киває головою).
Якби в тім рай — давно б уже Земля
На божії скидалася поля.
Всього на ній доволі — та дарма:
До щастя все дороги щось нема.
Тож не проси для себе милостині —
Нема у мене ні грошини нині…
Сідає біля Жебрака.
ЖЕБРАК (позіхаючи).
Даремно розкривати рота
Мені, їй-бо, нема охоти…
Базікай сам собі про пекло ачи рай,
Мені ж спочити дай… (Дрімає).
ШУКАЧ.
А все-таки, скажи, лишень, мені:
Чому отут, у цій самотині,
Поставлено боввани? І які

Думки у них закладено людські?
Хто будував, в ім’я яких богів?
Чому довкруг багато черепів?
ЖЕБРАК (сплюнувши набік).
Ну причепився, не даєш поспать!
Коли про ці боввани хочеш знать,
То зачекай, ось прийдуть їх жерці,
Дадуть одвіт на всі питання ці…
Послухай ради — менше ти мудруй!
Мене ж без діла більше не турбуй…
Знову заснув, висвистуючи носом. Шукач теж вкладається спочивати. Деякий час тихо, лише з глиби-ни прірви інколи долинають жалі й стогони.
Входять Жерці з різних боків — один у золотих шатах, другий — у чорних, з темною машкарою на обличчі. Зупиняються кожен біля свого Боввана. Запалюють жертовні вогнища. Моляться.
ЖРЕЦЬ СВІТЛА.
Преславний будь, великий боже Дня!
Твоє проміння морок проганя,
Ти — перший і останній, на віки,
Тобі весь світ спліта хвали вінки,
Тебе благословляє все живе,
Вітає, дякує і радується, зве!
Нема нічого в світі, лише ти,
Як Символ милосердя й доброти,
Господар і любові, і життя.
Уся безмірність — то твоє дитя!
ЖРЕЦЬ ПІТЬМИ.
О дух великий Темряви, прости
Тому жерцеві Дію! З-за глупоти
Він меле дифірамби лише Дню!
Та я його спокійно зупиню
І запитаю псевдомудреця:
— Початок де у Всесвіту вінця?
Пихате Світло звідки узялось? І Fiat Lux адже промовив хтось?

З правіку сказано: над безміром Пітьма,
Іще ні Світла, ні світил нема,
І лише Дух — невидимий рушій
Дає команду Світлу йти у бій,
І він його рішуче відділя
Від Темряви, дає свої поля,
Де може промінь бути й панувать.
Але про Тьму — що може він узнать?
Нічого, нічогісінько, бо Тьма —
То є Богиня Всесвіту сама,
То Мати Сили і самого Світла,
Бо Світло на її стеблі розквітло!..
ЖРЕЦЬ СВІТЛА (люто).
Дурниці мелеш! Темрява — то зло!
То ненависті й лиха джерело!
ЖРЕЦЬ ПІТЬМИ.
А чи не будеш ти пітьму прохать,
Щоби прийшла, як треба спочивать?
А чи не думав ти — як тьма відсутня,
То не існує й світло баламутне,
Бо хто ж його мигтіння відтіня?
Тож лише з тьми виходить світло дня!
Тому мій Дух Пітьми — всьому глава!
ЖРЕЦЬ СВІТЛА.
Блюзнірські і безбожницькі слова!
Дивися, Бога Світла не гніви,
Щоби тобі не втратить голови.
Згадай, що сяє світло у пітьмі,
І промінь не замкнути у тюрмі,
Його пітьма ніколи не здола,
Супроти світла сила в ній мала!..
ЖРЕЦЬ ПІТЬМИ.
Все те — лише бахвальство, річ пуста!
У Духа Темряви є істина проста:
Заплющи око — всюди море тьми,

Не розігнать її промінними крильми,
Бо щоб узріти світло — око дай,
А тьми без ока цілий небокрай
Собою обіймає і сповня.
Признай, що Ніч таки старіша Дня!
ЖРЕЦЬ СВІТЛА.
Щоб я признав? Ніколи і нізащо!
Твій бог є Nihil , дармоїд, ледащо!
ШУКАЧ (підводячись із землі).
Послухайте мене, святі отці,
Навіщо дивні суперечки ці?
Таж є для ночі і для дня пора…
Як нічка благодатна умира —
То там, на сході, воскресає день
Для праці, і шукання, і пісень…
Як день згасає — має нічка силу,
Дає видіння потойбічні крила,
І у таємнім лоні відкрива
Світи грядущі, тайни і дива!
Мирітеся, жерці проміння й тьми,
Адже пізнання — птах з двома крильми?!
ЖРЕЦЬ ПІТЬМИ.
Первісна тьма! І світло — лиш іскрина!
Нехай він визнає, що Світло — Тьми дитина!
ЖРЕЦЬ СВІТЛА.
І ще чого? То дух лукавий ночі
Мене своїм рабом зробити хоче,
Щоб жертви всі, які пливуть мені,
Ділити з демоном зловіщим нарівні!
Немає тьми! Бо то — лише мара!
ЖРЕЦЬ ПІТЬМИ.
Згасає світло! Тьма лиш не вмира!
Гнівно розходяться.
Входять Судді в довгих мантіях. За ними несуть стіл, вкритий зеленим сукном. На столі книги законів, одна стопа — в золотих палітурках,

друга — в чорних.
СУДДІ.
І знов на місці праведнім старці?
Чом тут лежать задрипанці оці?
Вартові проганяють Жебрака й Шукача, ті перебираються на край пустелі, до нагромадження скель. Судді сідають за стіл, над ними майорить полотнище з образом Богині Справедливості: очі зав’язані, в руках терези.
Збирається гурт цікавих — бродяги, жінки, п’яниці, поет. Кат у червоному балахоні з сокирою в руках стоїть осторонь. Обабіч столу займають місця Обвинувач і Захисник. Суддя калатає дзвіночком.
СУДДЯ.
Введіть підсудного, присутні, повна тиша!
Мовляти можна, як дозволю лише…
Вводять Підсудного. Це обірваний, замурзаний бродяга. Він з-під лоба зиркає на суддів, на юрбу. Зупиняється.
СУДДЯ.
Підсудний, ваше ім’я?
ПІДСУДНИЙ.
Я не знаю.
СУДДЯ.
Як це можливо?
ПІДСУДНИЙ.
Світом я блукаю,
І бачу — міріади в нім речей,
Звірів, дерев, і птахів, і людей…
Хіба всьому на світі є найменння?
А якщо є — то лиш для сьогоденну,
Бо хто мені відкриє тайну "Я"?
Що є оцих хмаринок течія?
Чи риби в морі, або цей жебрак?
Отож, добродію, не звіть мене ніяк…
СУДДЯ (зловісно).
Агей, ніяче! За тобою плаче
Сокира ката, а тобі неначе

Все те байдуже...
ПІДСУДНИЙ.
Та воно не дуже,
Але про те хай доля моя тужить!
Як скаже: смерть! — і смертоньку прийму,
Один удар — і буде по всьому!
СУДДЯ.
Доволі слів. Схопила вас сторожа,
Як ви вели поміж людьми ворожу,
Підступну річ, в якій на Світлобога
Були наклепи й лайка...
ПІДСУДНИЙ.
Що ж із того?
СУДДЯ (спалахує).
Ти ще питаєш? Ось отут в Законі
Є вказівки суворі, безсторонні,
Де сказано: "Наклеп на Світлобога —
Карать на смерть!" Тобі — одна дорога!
Тож виправдовуйся — чому ти так сказав?
Чому на Світлобога наклепав?
ПІДСУДНИЙ.
Я лиш сказав, що Світло — не бовван,
Що лиш Природа є єдиний Пан,
Що в ній усе — і день, і темна ніч
У певний час складають певну річ:
В одну годину світлу радий ти,
Але коли захочеш прилягти —
Тоді тобі миліша темнота...
БРОДЯГА (з юрби).
А таки правда... правдонька свята...
ОБВИНУВАЧ.
Заткніте їм пащеки, ваша честь!
СУДДЯ.
У вас до цього (показує на Підсудного) ще питання єсть?
ОБВИНУВАЧ.

Які питання? Ясно все усім:
Вівця паршива увійшла в наш дім
І воду каламутить, добрий люд
Збиває з пантелику. Всякий бруд
Вселяє в душу, сіє злі думки…
Я б всіх таких понищив залюбки!
Хто Світлобога сміє відкидать?
Хто цей бродяга, що, неначе тать,
У наше середовище забрів
І сіє зерна антибожих слів?
Зневажив світло — повернись до праху!
Я вимагаю голову на плаху!
СУДДЯ.
Захиснику, від вас ждемо ми слова…
ЗАХИСНИК (встав).
Я, ваша честь, до захисту готовий!
Мій підзахисний, ясна річ, бродяга,
Проте у ньому сміливість, відвага,
І, може, він сокири й заслужив —
Але ж це вперше?! Хай би краще жив,
Служив би Світлобогу та закону
І повернувся у правдиве лоно!
Я пропоную — хай він присягне,
Що з цеї миті Світло лиш одне
Він любить і любитиме…
ПІДСУДНИЙ.
О ні!
Не присягну такого і вві сні!
Як уявлю, що вічно сонце в тім’я
Мене пектиме — краще навіть сім’я
Моє нехай пощезне на землі…
ЮРБА (благає).
Покайся, дурню! Суддоньки не злі!
Проси пощади! Падай на коліна!
Невже так тяжко і зігнути спину?..

СУДДЯ (повернувся до одного підсудка, другого, ті кивають головами).
Устати, слухать вирок! Цей підсудний,
Який не має ймення, дух заблудний!
Поринувши у ненависть і лють,
Повстав на Світло, загубивши путь!
А тому ім’ям Світла й сонця Дня
Йому тепер одна пеня:
На плаху голову — і по всьому!
Нехай іде із світла у пітьму.
Гей, кате, до роботи!
КАТ (хапає засудженого, тягне до плахи на помості під Бовваном Світла).
Все зроблю!
І злодія без жалю погублю!
У юрбі хвилювання, шум, проте всі зацікавлено тиснуться вперед, щоб краще бачити страту. Засуджений кладе голову на плаху.
ЖЕБРАК (до Шукача, позіхаючи).
Що там таке? Чого вони шумлять?
ШУКАЧ.
Та зараз будуть голову рубать…
ЖЕБРАК (сплюнувши убік).
Ну, буде ще на вільненький кілок
Свіженький і гарненький черепок!
КАТ (замахнувшись).
Не міг, злочинцю, сонця шанувать, —
Іди в пітьму сновидою блукать!
Ударив. Крики в юрбі. Голова покотилася, кров бризнула на Боввана Світла. Ореол засяяв яскравіше. Кат бере голову, насаджує на кілок.
ДИТЯ (прокинулося на руках Матері).
Матусю, мамо! Снилося мені,
Що сонечко померкло вдалині,
Що застогнали небо і земля,
Туманами покрилися поля…
МАТИ (заколисує Дитя).
Усе гаразд, синочку мій, все тихо.

То лише сон… і щезне він до лиха…
Дитя дрімає.
СУДДЯ.
Наступного підсудного введіть,
А труп хутенько звідси приберіть…
Слуги витягують безголовий труп, кидають в прірву. Затрушують кров піском.
Вводять ще одного Підсудного. Це худий, бородатий чоловік з фанатичним поглядом, з гачкуватим носом. Руки в нього зв’язані, він люто зиркає на суддів, на юрбу, на варту.
СУДДЯ.
Підсудний, ваше ймення?
ПІДСУДНИЙ.
Світла син!
Я Бога Сонця є громадянин.
А ви — прислужники лукавого…
СУДДЯ.
Мовчи!
ВАРТОВИЙ (б’є Підсудного).
Як смієш ти? На суддів не кричи!
СУДДЯ (присунув до себе чорну книгу).
Жерці Пітьми схопили вас учора,
Як ви у їхнім храмі непокору
До Бога Ночі виявили, й там
Зняли бентегу, несусвітний гам!
Ви Князя Тьми кляли поганим словом,
Ви підривали всі нічні основи…
ПІДСУДНИЙ.
Кляну й тепер я темряву, кляну!
Плюю на ніч, пітьму і Сатану!
На вас, погані судді, я плюю!
Ви будете у пеклі, я — в раю!
ОБВИНУВАЧ.
Тут, ваша честь, немає двох думок:
З ним сперечатися — то нібито горох

На стіну сипати! Оскільки він признався,
Що лише з Днем навіки полигався,
Оскільки Бога Ночі не шанує,
Хай здохне й на тім світі бенкетує!
Я вимагаю — люту смерть йому
За те, що так зганьбив Святу Пітьму!
СУДДЯ.
Захиснику! Тепер слівце за вами!
ЗАХИСНИК.
Вважаю — підзахисний мій без тями!
Нехай він Духу Ночі присягне,
І смерть його любенько обмине…
ЛЮДИ (кричать, благають).
Цілуй Боввана Ночі! Поцілуй!
Чи важко тобі? Кайся, не мудруй!
ПІДСУДНИЙ (люто).
Кляну всіх вас! Плюю на суд!
Плюю на варту і на люд!
СУДДЯ.
Заткніть йому пащеку! Ім’ям Ночі
Цього єретика, який не хоче
Заприсягти Пітьмі, ми приречем:
Відтяти голову мечем!
КАТ.
Сокира в мене, а не меч!
СУДДЯ.
Дарма! Різниці тут ніякої нема,
Це так, у риму вийшло… Ну, а ти —
Бери його, пошли в нові світи!
КАТ (хапає засудженого, тягне до Боввана Пітьми, гне голову до плахи).
Не хочеш, дурню, Ночі шанувать,
Іди у пекло — чорта цілувать!
Одрубує голову. Галас у натовпі. Кат настромляє голову на кілок біля Чорної Пантери. Очі Боввана ви-блискують, хвіст ворушиться. З провалля чути зойки, стогони.

ДИТЯ (прокинулося).
Матусю, мамо! Чому тяжко дихать?
Що сталося?
МАТИ.
Нічого, синку… Тихо…
СУДДЯ.
У прірву викиньте це тіло!
Підсудних вже нема? Скінчили діло.
Спочити можна…
ШУКАЧ.
Ваша честь!
Запитання у мене єсть…
Ви першого підсудного скарали
Законом Світла… Другого не стало
На світі цім тому, що він Пітьму
Прокляв!
СУДДЯ.
То й що? Ви, може, брат йому?
ШУКАЧ.
Та ні, не брат! А не збагну ніяк, —
Хіба закон рече і так і сяк?
Кому ж ви служите?
СУДДЯ.
Закону!
Лише йому стаєм на оборону!
ШУКАЧ.
А хто ж закони дав — чи День чи Ніч?
СУДДЯ.
О невігласе! Ти збагни ту річ,
Що є закони Ночі, є і Дня,
І кожен свій кордон охороня.
Порушив право Ночі — є вина!
Порушив право Дня — і знов хана!
ШУКАЧ.
То як же бути у такій петлі?

Суддя знизає плечима.
ЗАХИСНИК.
То мудрощі, мій друже, немалі.
Коли у тебе грошенята є —
Ти на подвір’я завітай моє
І я тобі любенько розкажу
Про всі закони: сам-бо їм служу…
Судді виходять, варта несе за ними стіл. Зникає Кат, гуляки розбігаються хто куди. Шукач сидить на камені, задумався. Жебрак знову перебрався на середину, вмощується. Мати теж присіла на камені, заколисує Дитя. Поет підходить до Боввана Світла.
ЖЕБРАК (насторожився).
Щоб ваша доля ясно розквітла,
Дайте убогому во ім’я Світла,
Дайте грошину, дайте хлібину,
Дайте на пиво і на свитину!
ПОЕТ.
Убогий старче! Краще попроси
У мене ти не грошей, а краси,
І я тобі відкрию диво слів
І чарівництво поетичних снів…
ЖЕБРАК.
Щось ти верзеш — нічого я не втну…
Чи маєш ти грошину хоч одну?
ПОЕТ.
Над всі багатства — мудрість у поета,
Бо слово — вічне! Гроші — то тенета!
Вони полонять нас і нам дають
Лише пекельну жадобу і лють!
ЖЕБРАК.
Мели, мели… Як золото в кишені —
До тебе липнуть люди, як шалені,
Ти маєш все — і їдло, і любов.
А грошиків чортма — ти стерво знов.
Тож про поезію якусь там не мели,

На золото не розпускай хули! (Дрімає).
ПОЕТ.
Сліпці і неуки! (До Боввана Світла)
О ясний боже Дня!
В твоє ім’я крилатого коня
Поезія у небо шле з правіку,
Вінки тобі сплітає там без ліку.
А там — в пітьмі — твій вічний антипод,
Дух Ночі, що його жахається народ!
Між цими антиноміями світ
Буття кує уже мільйони літ…
ШУКАЧ (до Поета).
Добродію поете, ви — я бачу —
Про цих бовванів судите добряче,
То, певно, знаєте, що там, в оцій печері,
Яку вартує Чорная Пантера?
Чому в ній стогін і тяжкі жалі,
Чому таке ричання з-під землі?
ПОЕТ.
Це вхід у Тартар, у страшну глибінь,
Таку, що перед нею блідне кожна тінь…
ШУКАЧ.
А хто його створив?
ПОЕТ (гордо).
Поезія створила!
Вона дала прадавнім міфам силу.
Із Хаосу безликого колись
Вона на крилах ринулась увись,
Створила зореокого Урана,
І запалила Сонце полум’яне,
Прослала Геї-Матері поля,
Дала життя, що дух наш звеселя,
Титанів породила і богів,
Людей — царів, тюремщиків, рабів…"
ШУКАЧ.

Пробачте, та ніяк я не збагну:
Нащо ж творити лихо і війну?
Нащо вигадувати Тартарі катів?
ПОЕТ.
Еге, чого ти, брате, захотів!
Коли б один лиш полюс був у світі,
Коли б, скажімо, все тривало літо,
Коли б жили самі лиш чоловіки, —
Прогресу нам не бачити довіку,
Бо поступ — то є прагнення увись!
Старіє все, що мало сенс колись,
Що панувало — в рабство упада,
Що радістю було — тепер біда!
Подумай сам — якби не цей Тартар,
Де взять людині той духовний жар,
Щоб кинутись до пошуку рятунку,
До нових обріїв і нового ґатунку?
Були титани… Час новому богу
Звільнити для діяльності дорогу, —
Куди титанів діти?
У Тартар!
Таке містечко — то чудовий дар!
Старіють боги, нові йдуть ідеї,
Куди подіть богів?
У емпіреї
Уже нові владики постають!
Старі нехай готуються у путь —
В безодню, у Тартар…
І по всьому!
ШУКАЧ.
Химерне щось я бачу у цьому…
Допоки ж буде так, щоб та безодня
Ковтала все, мов чудисько голодне?
Адже той "поступ" поміж полюсів,
Що ти про нього мовив стільки слів, —

То лише біг у колесі повік…
ПОЕТ.
Так творчий дух з прадавності пророк!
Ті протиріччя, що тобі болючі,
Ті антиномії жахливі та пекучі
Дають снагу, поезію, кохання,
Породжують розлуку і стрічання,
Народжують героїв і нікчем
І сіють зерна поетичних тем!..
ШУКАЧ.
Які там теми! Темрява одна…
ПОЕТ.
Е, не скажи! Тебе яка мана
Веде по світу, щоб у нім знайти
Хоч стежечку до тайної мети?
Знов те ж роздвоєння — від жаху до любові,
А від любові — до падіння знову.
Тому цей вхід у Тартар — наш рушій,
Він вічне зло, прадавній хитрий змій…
Титани в ньому і великий Крон,
Який Уранів зруйнував закон,
Відкривши пащу грізного часу,
Що гострить на життя свою косу.
У тій безодні славний Прометей,
Що не жалів себе в ім’я людей,
У нім яріє гордий Люцифер —
Володар муки і пекельних сфер,
І Зевс, мабуть, туди уже попав,
Як новий пан у небі засіяв!
Так світ під тиском Тартару пливе,
Старе йде в тьму, радіє все нове…
ШУКАЧ.
Душа моя такого не сприйма,
Щоб все ковтала тайна і пітьма.
Усяка сила прагне бути в світі,

Любити, жити, рухатись, радіти…
Чому б тобі, Поете, не почати
Нової казки?
Людям розказати
Про те, як Тартар світу віддає
Усе назад, що в ньому звіку є?
Титани і боги, і всі ті люди,
Яким зловісна тьма лягла на груди…
Нехай зрадіє добра мати Гея,
Нехай для всіх засяють емпіреї!
ПОЕТ (зітхнув).
Пусті надії! Пізно щось робить…
Прислухайся — у Тартарі ричить
Страшне поріддя чорних хижаків,
Хіба вони послухаються слів?
Живуть Пантери Чорні в глибині,
Куди подіти їх? Скажи мені?
Хто в очі гляне їм — той кам’яніє.
Даремні сподівання і надії!
ШУКАЧ (зважується).
Нехай і так! А я свого доб’юся!
Загляну в Тартар… і не побоюся!
ПОЕТ (хапає його за руку).
Зажди, скажений! Що ти захотів?
ШУКАЧ.
До дії перейти від слів!
Уже віки змарновано дарма,
А все лякає нас пітьма…
Тягне Поета до ями, той впирається, але все-таки обоє заглядають в безодню.
О темний жах! Які зловісні очі!
ПОЕТ.
Пантери чорні! О, поріддя ночі!
Обоє кам’яніють.
ДИТЯ (прокинувшись).

Матусю, мамо! Хто це застогнав?
МАТИ.
Приснилося, синочку! Ти ж бо спав…
ДИТЯ (скочило з материних колін, біжить до ями).
Та ні, не снилось! Бо оці дві скелі
Були раніш дядьки живі, веселі.
Я бачив сам, матусю, А тепер… (мацає їх)
Умер оцей… і цей також умер…
Холодні, наче камінь… А чому?
МАТИ (простягає руки до нього).
Вони заглянули в одвічну тьму!
Тікай, синочку, геть від тої ями,
Іди до мене, до своєї мами…
ДИТЯ.
Чому? Я хочу глянути в печеру!
МАТИ (сахнулась).
Не смій, живуть там Чорнії Пантери!
Як глянеш їм у очі — згинеш ти!
Тікай хутчій, не смій туди іти!..
ДИТЯ (сміється).
А я таки загляну — так і знай!
Біжить, заглядає в прірву Тартару. Мати розпачливо простягає руки йому вслід.
Матусю, мамо! Бачу дивний край!
І райдугу, і квіти, і поля,
Ідуть до мене друзі звідтіля!
То не Пантери Чорні, а дівчата,
Вони в чарівних і блакитних шатах.
Блакитні Діви, йдіть сюди, угору —
Під ясне Сонце, йдіть під наші зорі
Мої подруги, йдіть до мене, йдіть,
І райдугу над світом запаліть!
Задрижала Гея-Земля, рушаться Боввани Світла й Темряви, щезає кров, ешафоти, плахи, черепи на палях, пустеля На обрії виростають блакитні сади, в небі летять білі птахи З безодні Тартару виходять Блаки-тні Діви,

беруть Дитя на руки, передають його Матері, замикають обох у барвисте кільце
Поет і Шукач оживають, з подивом оглядаються на оновлений світ, на блакитний хоровод, на рай-дугу в небі
ПОЕТ.
Дитя збудило Тартар! Що за диво!
ШУКАЧ.
Знайшов я правду! Мить яка щаслива!
ЖЕБРАК (мацає свої повіки).
О Боже! Що зі мною? Я прозрів…
Чи, може, я ще у полоні снів?..
БЛАКИТНІ ДІВИ (співають).
Дитя одвічний Тартар розбудило,
1 знов розірвані з’єднались сили,
Ворожості стихій настав кінець,
Пітьма і Світло зоряний вінець,
Розірваний з правіку, об’єднали,
І мить любові вічної настала!
Будь славна, Мати, і твоє Дитя,
Ви — джерело кохання і життя,
Ви — Радості хранитель і рушій,
Живіть довіку в райдузі ясній!
Органно гримить обшир Всесвіту Веселка сповила хоровод Блакитних Дів. Дитя щасливо смі-ється на руках у Матері.
17.10.1979 р.—31.01.1980 р.